

og ikke Mere, saa vilde netop disse indirecte Skatter paa Kaffe, Suffer og Livets andre Fornødenheder i meget høi Grad ramme dem; men det kommer heller ikke denne Sag ved. Et tredje Punkt, som man vil fremhæve med stor Styrke, er de gamle Hartkornsskatter og Tiender, som det ærede Medlem her ligeoverfor (Berg) fremførte, ved at sammenligne Byerne og Landet; men det henhører heller ikke her. For at gjøre Sagen klar, maa jeg tillade mig at komme med et praktisk Exempel. Jeg vil tillade mig at foreskille for det ærede Medlem, at han seer to Gaardeiere paa Landet, i den samme daarlige eller gode Egn, med et lige Antal Tønder Land, for Exempel 100 Tønder, og den Ene behyrdet med Skatter og Tiende til et aarligt Beløb af for Exempel 400 Rd., men iøvrigt gjældfri, og den Anden aldeles fri for Tiende og Skat, men med en Prioritet paa 10,000 Rd., hvoraf Renten er 400 Rd., saa paastaar jeg, at disse Menneker ere lige rige og have lige Evne til at bære Skat; altsaa her staae de 10,000 Rd. i Prioritet og de 400 Rd. i Tiende og Skat med Hensyn til Evnen til at bære Skat ligeoverfor hinanden, fordi disse gamle Hartkornsskatter ikke ere Andet end en Capital, tagen ud af Eiendomsbesiddernes Kommer, som svarer til det 25 Dobbelte, forsaavidt man sætter Renten til 4 pCt. Det ærede Medlems meget vidtløftige Beregning, som jeg ikke kan Andet end sætte Priis paa, er aldeles uholdbar, ligesaavel med Hensyn til Tiende som til Skatterne; naar man vil see den egentlige Skatteevne, er det soleklart, at der kunne disse gamle faststaaende Afgifter slet ikke komme med. Det var pudsig, siger det ærede Medlem her bagved; ja, ganske vist kan det komme med ved Beregningen, forsaavidt der ikke er Tale om Skatteevnen, som det her alene gjælder om. — Det er vist, at Skatten ikke er i den Forstand Prioritet, at der er udstedt en Obligation, et Papir, derved, men den har samme Virkning ligeoverfor den, der har Eiendommen, med Hensyn til Evnen, og det er det, vi skulle holde paa. Det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgkreds (Hage), der forleden Dag holdt et meget oplysende Foredrag angaaende denne Sag, udbad sig, at de ærede Medlemmer

vilde overveie et Forslag af ham, der gik ud paa, at man ved denne Skattelov skulde prøve paa at lægge et Slags Basis ved at tænke sig, at visse Dele af enhver Landeinddom fritoges efter en vis Hartkorn-Norm; han opstillede som et løst Exempel, at der ved Bestemmelsen af enhver Eiendoms Bygningsafgift paa Landet skulde fraregnes 1,000 Rd. for hver Tønde Hartkorn. Naar man vil trække en lige Linie, for at have Noget at gaae efter, saa troer jeg, at man skal ikke gaae efter Hartkornet; thi, er Noget skevt, bugtet og krumt, da er det Hartkornet. Altsaa, vil man opstille Hartkornet som en Scala, hvorefter Bygningsafgiften skal beregnes, saa gaaer man iblinde. Paa Derne har en Tønde Hartkorn en ganske anden Værdi end i Hylsland, og i de enkelte Egne paa Derne igjen en forskjellig Værdi, og det er ligesaa klart, at den tilfældige Omstændighed, at en Mand boer i en godt opbygget Gaard, ingenlunde viser hans Skatteevne; det kan være, at han har bygget Meget, fordi han har havt Penge dertil; men desværre, der er mangen en Landboer, der har forbygget sig og har gode Bygninger; men han mister derved Skatteevnen, fordi han har bygget for Meget i Forhold til Grundens Værdi. Det var den ene Indvenning; den anden er den, at en Skat paa denne Maade jo ganske aabenbart atter vilde føre til, at man vilde sætte en Præmie paa at have daarlige Bygninger; altsaa, det er ikke helbigt. Dernæst er det klart, at ved denne Regulator fritager man ikke dem, der slet intet Hartkorn have, og som nærmest trænge til at fritages. Et Punkt endnu skal jeg berøre, som ikke før er berørt, og som har overrasket mig, nemlig, at der ikke er Tale om nogen Appel fra Sogneforstanderskabet. Jeg maa give den høitærede Minister Ret i, at det er consequent, naar man vil give Communalbestyrelsen større Virksomhed, at man da ogsaa maa forlange Dygtighed, det er ikke mere end Pligt; men saa siger jeg, at det er mærkbart, at der ikke er nogen Bestemmelse om, hvorledes man kan komme til sin Ret ligeoverfor Sogneforstanderskaberne; thi disse maae være saa fornuftige, som de vilde, saa vilde de dog ikke i de enkelte Sogne gaae frem efter de samme Regler; thi dersom Lovens Bliker, som den her er, kan den forstaaes paa